

KERKENBELEIDSPLAN

Middelkerke

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

21/05/2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	4
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	6
2. FICHE PER KERKGEBOUW	7
2.1. Sint-Willibrorduskerk Middelkerke	7
2.1.1. Identificatie	7
2.1.2. Beschrijving	8
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	11
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	12
2.2. Sint-Theresiakapel Middelkerke	13
2.2.1. Identificatie	13
2.2.2. Beschrijving	13
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	16
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	17
2.3. Sint-Laurentiuskerk Westende	18
2.3.1. Identificatie	18
2.3.2. Beschrijving	18
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	21
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	22
2.4. Onze-Lieve-Vrouw-Visitatiekerk Lombardsijde	23
2.4.1. Identificatie	23
2.4.2. Beschrijving	23
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	27
2.5. Onze-Lieve-Vrouwekerk Mannekensvere	28
2.5.1. Identificatie	28

2.5.2.	Beschrijving	28
2.5.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	31
2.5.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	32
2.6.	Onze-Lieve-Vrouwekerk Schore	33
2.6.1.	Identificatie	33
2.6.2.	Beschrijving	34
2.6.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	36
2.6.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	37
2.7.	Sint-Niklaaskerk Slijpe	38
2.7.1.	Identificatie	38
2.7.2.	Beschrijving	39
2.7.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	41
2.7.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	42
2.8.	Sint-Gulielmuskerk Wilskerke	43
2.8.1.	Identificatie	43
2.8.2.	Beschrijving	43
2.8.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	46
2.8.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	46
3.	NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	48
3.1.	Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	48
3.2.	Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	51
	BESLUIT.....	52

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Middelkerke:

1. Sint-Willibrorduskerk Middelkerke, Westendelaan 1, 8430 Middelkerke;
2. Sint-Theresiakapel Middelkerke, Leopoldlaan 161, 8430 Middelkerke;
3. Sint-Laurentiuskerk Westende, Westendelaan 310, 8434 Middelkerke;
4. Onze-Lieve-Vrouw Visitatiekerk Lombardsijde, Dorpsplein 19, 8434 Middelkerke;
5. Onze-Lieve-Vrouwekerk Mannekensvere, Brugsesteenweg 97, 8433 Middelkerke;
6. Onze-Lieve-Vrouwekerk Schore, Schorestraat 8, 8433 Middelkerke;
7. Sint-Niklaaskerk Slijpe, Diksmuidestraat z/n, 8433 Middelkerke;
8. Sint-Gulielmuskerk Wilskerke, Fleriskotstraat 33, Middelkerke.

Dit plan is een actualisatie van het kerkenbeleidsplan dat reeds in 2017 werd goedgekeurd. Sindsdien onderging het Middelkerkse kerklandschap belangrijke wijzigingen. Twee parochiekerken (de O.-L.-V.-kerk Leffinge en de Sint-Pieterskerk in Sint-Pieters-Kapelle) en twee annexe-kerken (de Sint-Theresiakapel en de Cenakelkerk in Westende-bad) werden aan de eredienst onttrokken.

1. De voormalige Sint-Pieterskerk in Sint-Pieters-Kapelle werd door het gemeentebestuur, na te zijn opgefrist, voor een periode van 9 jaar in bruikleen gegeven aan Nick Ervinck. Jaarlijks organiseert deze kunstenaar er tentoonstellingen van eigen werk of van werk van andere beeldende kunstenaars.

De devotiekapel verbonden aan deze voormalige parochiekerk blijft wel toegankelijk als lokale gebedsruimte.

2. In de voormalige Onze-Lieve-Vrouwekerk van Leffinge wordt sinds een drietal jaar een tentoonstelling georganiseerd door kunstenaar William Sweetlove. Daarnaast wordt de ruimte ook gebruikt door vzw De Zwerver om concerten te organiseren van hedendaagse muziek in het kader van het festival Leffingeleuren. Ook de gemeente zelf organiseert er af en toe socio-culturele activiteiten.
3. De Sint-Theresiakapel in Westende-Bad wacht nog op een nieuwe invulling
4. Het Cenakel, een voormalige garage zonder erfgoedwaarde, werd afgebroken en maakte plaats voor een woningproject.

Het tekort aan priesters leidde er daarenboven ook toe dat het aantal erediensten in de rest van de kerken sterk werd teruggeschoefd. E.H. Bart Lagrange (pastoor) en E.H. Maryan Stetsyshyn (medepastoor) (80%) zijn op dit ogenblik de enige priesters in Middelkerke. E.H. Lagrange is bovendien als deken verantwoordelijk voor het decanaat Oostende-Blankenberge.

De basis voor dit kerkenbeleidsplan is uiteraard het pastoraal plan dat na consultatie van alle betrokkenen tot stand kwam in de schoot van de pastorale eenheid Sint Andreas en begin oktober 2024 gefinaliseerd werd. Hierop volgde op 22/11/2024 een eerste overleg van een

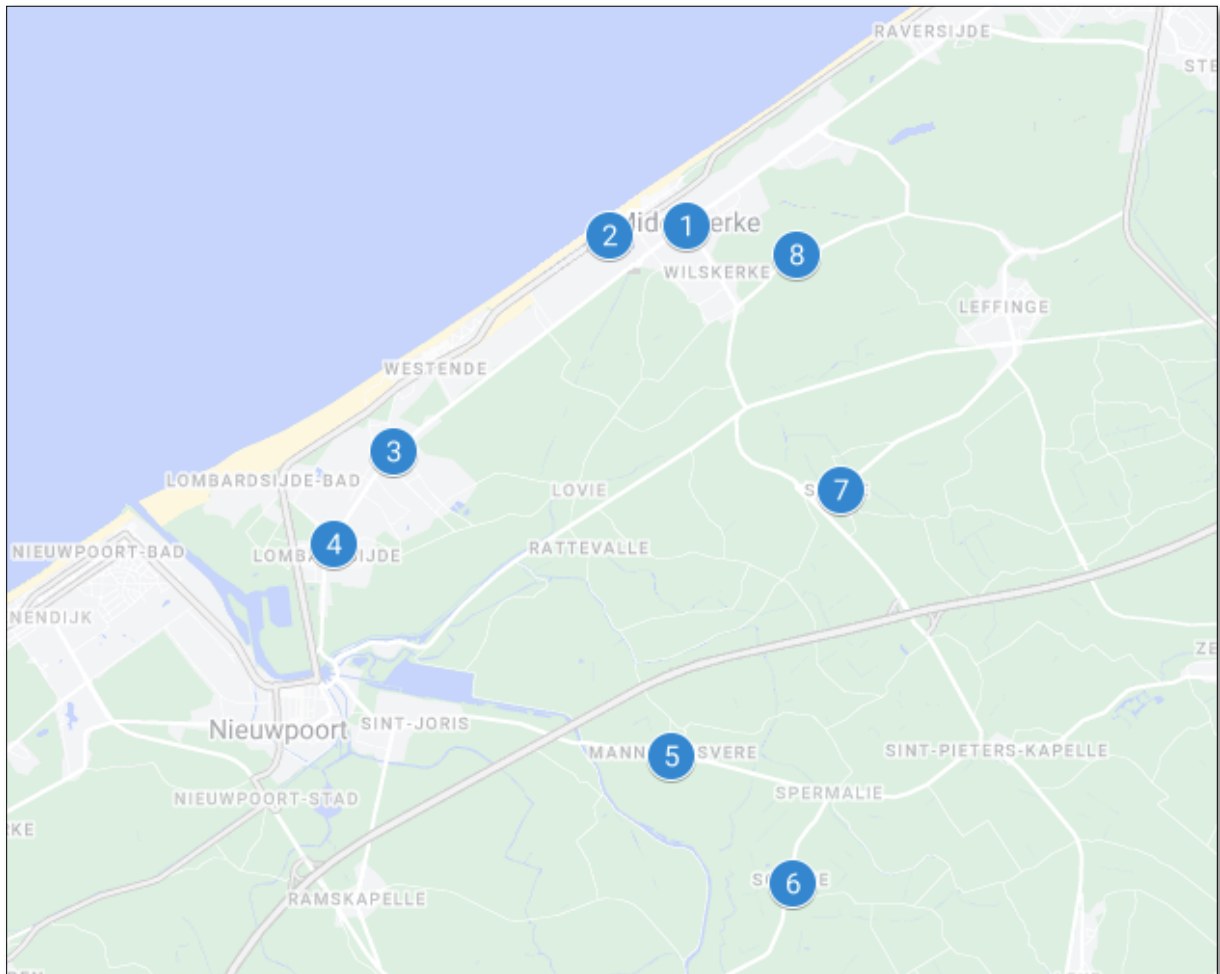
delegatie van het centrale kerkbestuur met de directeur vrije tijd en communicatie van de gemeente Middelkerke die de redactie van het kerkenbeleidsplan voor zijn rekening neemt. De visie die in het Middelkerkse pastoraal plan werd uitgeschreven, werd op 28/01/2025 toegelicht door het centrale kerkbestuur tijdens een formeel overleg op in aanwezigheid van de burgemeester en de algemeen directeur van de gemeente Middelkerke. Op 15/04/2025 werd het ontwerp van beleidsplan ter kennisname geagendeerd op het college van burgemeester en schepenen.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Middelkerke, de pastorale eenheid, het centraal kerkbestuur van Middelkerke en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Brugge op 15/04/2025;
- door de gemeenteraad van de gemeente Middelkerke op 21/05/2025.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Willibrorduskerk Middelkerke, Westendelaan 1, 8430 Middelkerke;
2. Sint-Theresiakapel Middelkerke, Leopoldlaan 161, 8430 Middelkerke;
3. Sint-Laurentiuskerk Westende, Westendelaan 310, 8434 Middelkerke;
4. Onze-Lieve-Vrouw-Visitatiekerk Lombardsijde, Dorpsplein 19, 8434 Middelkerke;
5. Onze-Lieve-Vrouwekerk Mannekensvere, Brugsesteenweg 97, 8433 Middelkerke;
6. Onze-Lieve-Vrouwekerk Schore, Schorestraat 8, 8433 Middelkerke;
7. Sint-Niklaaskerk Slijpe, Diksmuidestraat z/n, 8433 Middelkerke;
8. Sint-Gulielmuskerk Wilskerke, Fleriskotstraat 33, Middelkerke.

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Willibrorduskerk Middelkerke

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Willibrorduskerk

Geografische ligging

- Westendelaan 1, 8430 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Sint-Willibrordus Middelkerke

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Willibrordus Middelkerke

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.1.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55042>

http://www.odis.be/lnk/OB_2181

De geschiedenis van de Sint-Willibrorduskerk van Middelkerke laat zich aflezen van de muren van het gebouw. De drie grote bouwfases zijn duidelijk herkenbaar. Het oudste gedeelte van de kerk is de toren. Het is onduidelijk van wanneer deze precies dateert. Zeker is dat de toren in de 1681 hersteld werd na de godsdiensttroebelen van de tweede helft van de 16de eeuw. Aan deze toren werd in 1848-1850 een nieuwe, neogotische kerk gebouwd in rode baksteen naar plannen van de Gentse architect Henri Van Overstraeten. Na vernieling in de Eerste Wereldoorlog werd de kerk hersteld in de jaren 20 van vorige eeuw.

Door de opkomst van het toerisme in Middelkerke, in de laatste kwart van de 19de eeuw, werd deze kerk al vlug te klein. Dit gaf aanleiding tot allerhande plannen en uiteindelijk, in de periode 1932-1935, tot een belangrijke uitbreiding in neoromaanse stijl. De architect, Gustaaf Vandamme uit Oostende, liet hierbij het schip van de oude kerk bijna volledig intact. Hij voorzag een grote uitbreiding in zuidelijke richting met drie koren, een breed schip onder een koepel en smalle zijbeuken (kruiskoepelkerk).

Het interieur van de kerk wordt gedomineerd door de kleurrijke neobyzantijnse muurschilderingen, van de Gentse kunstenaar Oscar Hoge, en het baldakijn met goudmozaïek boven het hoofdaltaar. Ook het witstenen retabelaltaar (1854), toegewijd aan Sint-Willibrordus, in het koor van de oude kerk, is van hoge kwaliteit en toont taferelen uit het leven van de heilige.

Cultuurhistorisch interessant is de verering van het 'Mirakuleus Kruis' die zeker tot 1569 teruggevoerd kan worden. De legende vertelt hoe een houten kruisbeeld, onder het zand bedolven tijdens de beeldenstorm, opnieuw aan de oppervlakte kwam en respectievelijk in de kapel van Walraversijde en de kerk van Nieuwpoort ondergebracht werd. Telkens verdween het echter op onverklaarbare wijze. Enkel toen het ter verering in de kerk van Middelkerke werd geplaatst, bleef het onaangeroerd. In 1657 werd er, met goedkeuring van paus Alexander VII, een broederschap opgericht die de cultus rond dit beeld moest bevorderen.

Het kunstpatrimonium van de kerk is relatief beperkt. De oost- en westelijke transeptafsluitingen van de nieuwe kerk zijn telkens voorzien van glasramen met telkens drie heiligen en enkele wapenschilden.

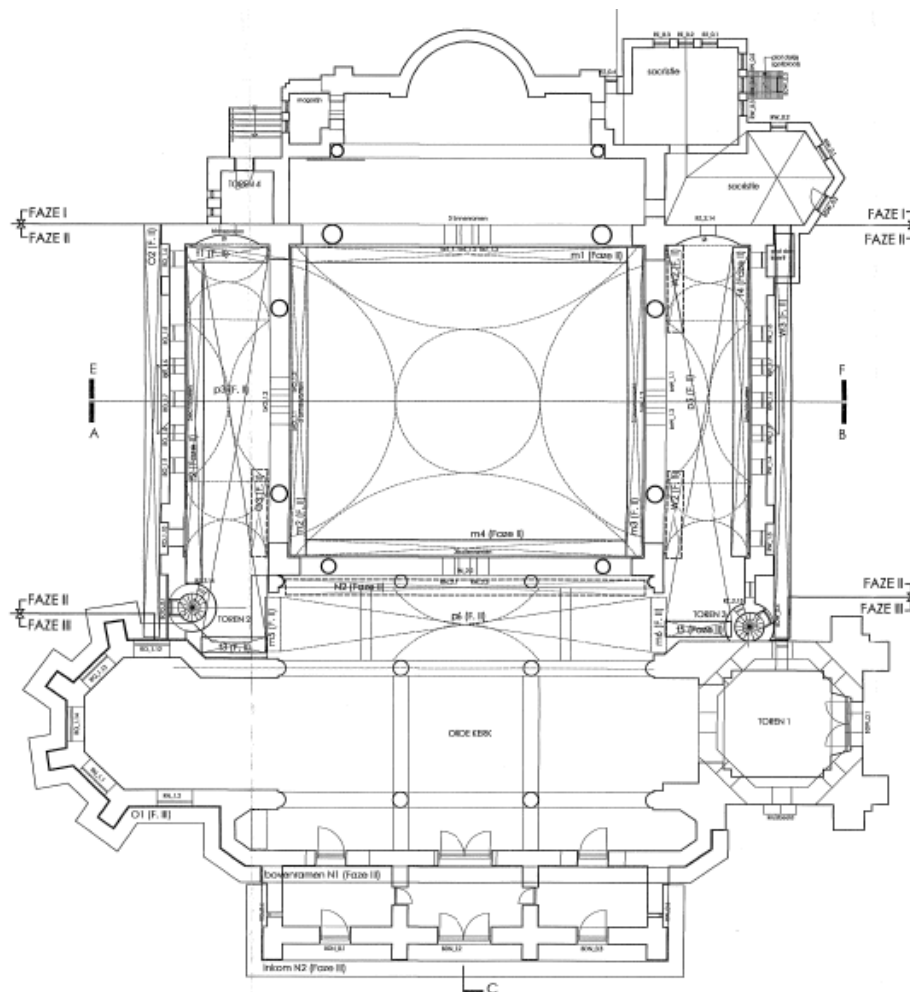
Klinkend erfgoed

- Orgel: Het orgel, boven op het doksaal van de oude kerk, werd gerestaureerd en is dus bespeelbaar. Deze wordt aangevuld met een recent kleiner koororgel vooraan de kerk.
- Klokken: 3, Willibrordus en Isidorus uit 1951 van de firma Slegers en Antonius uit 1921 van Michaux.

- Torenuurwerk: geen

Gebouw en architecturale mogelijkheden

De kerk van Middelkerke bestaat zoals hierboven beschreven uit drie met elkaar verbonden gebouwen, een 19de-eeuwse neogotische pseudo-hallenkerk en een 20ste-eeuwse neoromaanse kruiskoeplkerk en de 17de-eeuwse toren. Het vierkante grondplan resulteert in een grote open centrale ruimte. De Sint-Willibrorduskerk is de grootste van Middelkerke en is de hoofdkerk van Middelkerke.

Ruimtes

- Portaal (ca. 31,51m² + 2 x ca. 29,60m²)
Tijdens de uitbreiding van de kerk in 1932-1935 werd tegen de noordelijke zijgevel een nieuw portaal aangebouwd. Via een grote centrale middenpoort en twee kleine zijpoorten geeft dit portaal toegang tot de kerk.
- Sint-Willibrorduskapel (ca. 90,55m²)
In deze kapel, het oorspronkelijke koor van de oude kerk, staat nog steeds het Sint-Willibrordus retabelaltaar. De ruimte is 'afsluitbaar' door middel van de oude communiebank. Wordt nu gebruikt als ruimte voor stil gebed en kleine religieuze

bijeenkomsten zoals doopvieringen. Het vloerniveau is iets lager dan het schip van de kerk...

- Weekkapel (ca. 50,55m²)
Deze kapel werd ingericht in het voormalige inkomportaal van de kerk, onderin de toren. Een glazen wand en deuren sluiten de ruimte af van de rest van de kerk. Hier bevindt zich ook de toegang tot het doksaal, de toren en klokkenzolder.
- Zijbeuk Oost (ca. 148,56m²)
Smalle zijbeuk met erfgoodvitruine in muurnis. Wordt in het zuiden afgesloten door een koor met altaar opgedragen aan Onze-Lieve-Vrouw. Zeven schilderijen van de kruisweg.
- Schip (ca. 982,97m²)
Grote centrale ruimte onder koepel. Vier blokken stoelen.
- Zijbeuk West (ca. 145,59m²)
Smalle zijbeuk met erfgoodvitruine in muurnis. Wordt in het zuiden afgesloten door een koor met altaar. Locatie van het Mirakuleus Kruis. Zeven schilderijen van de kruisweg.
- Koor (ca. 216,99m²)
Altaar in rood marmer onder baldakijn met goudmozaïek, nu gebruikt als tabernakelbasis. Verder: houten koorbanken, historisch tabernakel, koororgel.
- Sacristie (ca. 105,04m²)
Berging liturgische voorwerpen, sanitair

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water
- Verwarming op gas via luchtextractie
- Brand- en inbraakbeveiliging
- Afgeregelde geluidsinstallatie

Toegankelijkheid

Er is een permante helling ter hoogte van de linker toegangspoort. Hierdoor is het schip van de kerk volledig toegankelijk voor rolstoelen en kinderwagens. Voor de Sint-Willibrorduskapel en de weekkapel dienen enkele treden te worden genomen, net zoals voor het koor en de toegang tot de sacristieën.

Geplande investeringen

- Restauratie van de toren
- Het afsplitsen van van het 19de eeuwse gedeelte van de kerk van het 20ste eeuwse.

Het plan is om in de komende jaren het eerste deel van de kerk om te vormen tot een multifunctionele ruimtes voor socio-culturele activiteiten en kleine bijeenkomsten.

Aansluitend wordt de liturgische ruimte teruggebracht tot het neoromaanse gedeelte zodat er de beleving van de eucharistievieringen verbeterd wordt.

Van de gelegenheid wordt gebruikt gemaakt om de brandveiligheid, de isolatie, de verwarming en de ventilatie te optimaliseren.

Bijkomende belangrijke ingrepen zijn:

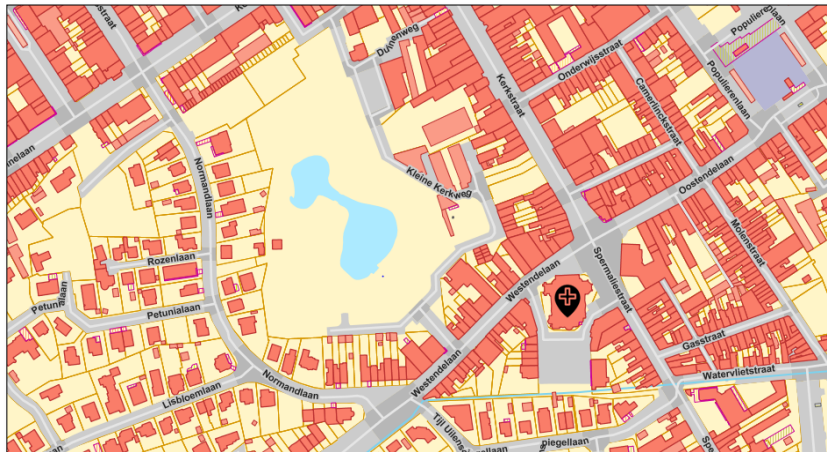
1. het vernieuwen van de hoofdtoegang, met onder andere het verwijderen van het aangebouwde portaal, waardoor de kerk een meer open karakter krijgt en de toegankelijkheid verbeterd wordt,
2. het integreren van de glaskunstwerk van de internationaal gerenommeerde kunstenaar Kim en Joong,
3. het heröriënteren van het orgel.

Bouwfysische toestand

Met uitzondering van de 17de eeuwse toren, waarvan de restauratie voorzien is, is de bouwfysische toestand goed. Dit neemt niet weg dat er aanzienlijke werken nodig zijn om het gebruik van het gebouw te optimaliseren.

Monumentenwacht West-Vlaanderen is aangesteld om het gebouw te inspecteren.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De naam Middelkerke wijst op zich al op het belang van de locatie van de kerk in deze gemeente. Halverwege tussen het 'West'- en 'Oost'-ende van de landtong Testerep bevond zich 'Middel'-kerke. Wat oorspronkelijk slechts een kerkdorp was van enkele honderden inwoners groeide in de loop van de 19de eeuw uit tot een belangrijke badplaats en in 1977 tot de kern van een grote fusiegemeente.

De Sint-Willibrorduskerk is gelegen op het kruispunt van twee zeer drukke verkeersaders, enerzijds, de N318 (Oostendelaan-Westendelaan) die Oostende met Nieuwpoort verbindt en, anderzijds, de Kerkstraat en de N325, een invalsweg die een groot deel van het verkeer uit het hinterland en van de E40 naar de (toeristische en commerciële) centra van Middelkerke en Westende leidt. Het gebouw bevindt zich dus nog altijd zeer centraal in de gemeente, niettegenstaande de 20ste-eeuwse expansie van de gemeente. Nadeel van deze ligging is het feit dat het in de buurt meestal zeer druk en lawaaiig is.

De Sint-Willibrordus is de hoofdkerk van Middelkerke geworden. Het is ook de kerk die het meeste aantal zitplaatsen biedt.

Achter de kerk bevindt zich het Oudstrijdersplein. Dit wordt vooral gebruikt als parking. Bij uitzondering kunnen er ook andere activiteiten op plaatsvinden. Het oorlogsmonument bevindt zich naast de kerk. Rondom de kerk werden verschillende plantsoenen aangelegd. Recht tegenover de kerk is het gemeentehuis en administratief centrum van Middelkerke gelegen. Binnen een straal van 250 meter vindt men eveneens twee basisscholen, het cultuurcentrum, het marktplein, de bibliotheek, het park, het postkantoor... Ook haltes van het openbaar vervoer bevinden zich in de onmiddellijke omgeving.

De pastorie van Middelkerke (1895), de enige op het grondgebied die zijn oorspronkelijke functie nog heeft behouden, bevindt zich in de Kerkstraat, op zo'n 125 meter van de kerk.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de Sint-Willibrorduskerk wordt er elke week op zondag (11u) een eucharistieviering georganiseerd. Naast de andere religieuze plechtigheden zoals o.a. schoolvieringen, dopen, huwelijken en uitvaarten, is er maar relatief beperkte tijd voor andere activiteiten/functies. Desalniettemin werden er in het verleden geregeld concerten en tentoonstellingen georganiseerd.

Belangrijk is dat de deuren van deze kerk bijna permanent open staan en dat er heel wat gelovigen en passanten, waaronder veel toeristen, de kerk binnenlopen. De kerk is lid van Stichting Open Kerken. In en rondom de kerk werden panelen met cultuurhistorische informatie geplaatst. In de kerk werden recent vitrines voorzien waarin het roerend erfgoed van de kerk tentoongesteld kan worden.

2.2. Sint-Theresiakapel Middelkerke

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Theresiakapel Middelkerke

Geografische ligging

- Leopoldlaan 161, 8430 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Sint-Willibrordus Middelkerke

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Willibrordus Middelkerke

Bescherming(en)

- Beschermd als monument, 10/06/2002

2.2.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/54979>

http://www.odis.be/lnk/OB_224

Deze art-deco-kapel werd gebouwd in 1932 in opdracht van invloedrijke toeristen uit de wijk, nl. minister Prosper Poulet en directeur-generaal van het ministerie van Financiën Hector Verhaeghe. De bouw ervan ging aanvankelijk in tegen de wil van de lokale geestelijkheid die eerder pleitte voor de uitbreiding van de bestaande Sint-Willibrorduskerk. Architect van de kapel was Albert Victor Fobert uit Oostende die opteerde voor een betonnen skeletbouw, in combinatie met gele en rode bakstenen, aan de voorzijde voorzien van een klein torentje en met rondom een plantsoen. Fobert was eigenlijk geen klassieke kerkarchitect, maar eerder gespecialiseerd in de bouw van grote hotels en flatgebouwen. Ook het interieur is in pure art deco uitgevoerd, wat vrij uitzonderlijk is. In plaats van een klassieke houten lambrisering en houten kerkmeubilair werd hier gekozen voor een uitvoering in beton en gele baksteken, in combinatie met wandbetegeling. Deze is uitgevoerd met zwarte en groen getinte tegels voorzien van een bijzonder glazuur. Op heel wat plaatsen is een smalle goudkleurige randtegelstrip verwerkt.

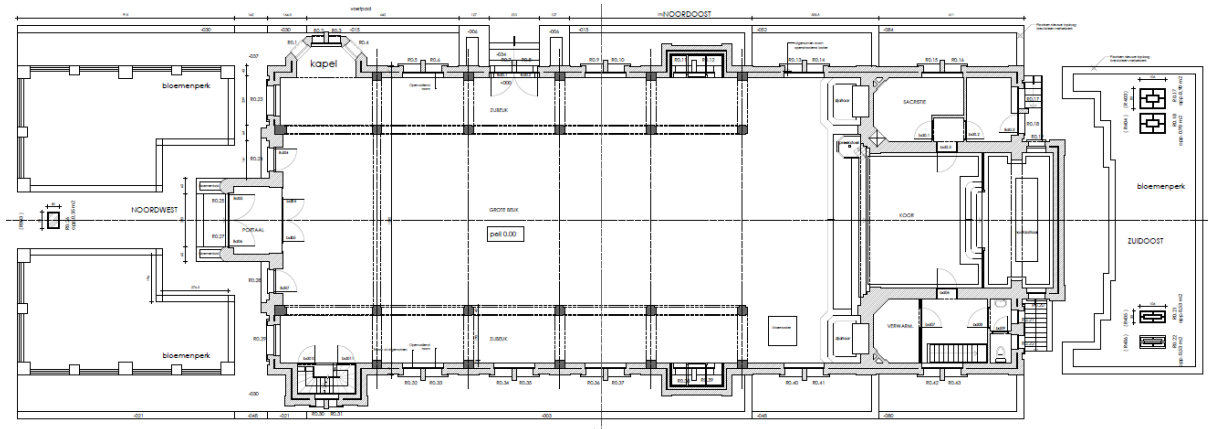
Deze strakke lijn werd ook doorgetrokken bij het kerkmeubilair: zowel de in het oog springende preekstoel, de biechtstoelen en de communiebanken zijn in dezelfde stijl en materialen uitgevoerd. De staties van de kruisweg zijn uitgevoerd in marouflé-techniek (doek op paneel) en eveneens voorzien van een tegelrand in een identieke groenzwarte kleurstelling. In het koor, rond het hoogaltaar, werden muurschilderingen aangebracht met biddende engelen rondom een opkomende zon. Boven de zijaltaren bevinden zich muurschilderingen van 'Christus die de storm bedaart' en de 'wonderbaarlijke visvangst'. Waardevol en historisch interessant in de Theresiakapel is zeker het glas-in-lood. Boven het portaal, in het koor en in een aan haar toegewijde kapel, vinden we ramen die het leven van de Heilige Theresia van Lisieux illustreren. In het transept werden twee grote ramen aangebracht die, enerzijds, een zicht bieden op de vooroorlogse badplaats Middelkerke en, anderzijds, een visserschip, de O.33, afbeelden, op weg terug naar de haven. Daarnaast zijn er nog verschillende andere kleinere glas-in-loodramen met religieuze, florale en geometrische motieven. De meeste ramen werden gefinancierd met giften.

Klinkend erfgoed:

- Orgel: sinds 2017 een Johannesorgel (elektronisch orgel op het doksaal)
- Klokken: geen
- Torenuurwerk: geen

Gebouw en architecturale mogelijkheden

De Sint-Theresiakapel van Middelkerke wordt gekenmerkt door een rechthoekig grondplan, haaks georiënteerd op de Leopoldlaan.

Ruimtes

- Portaal (ca. 6,31m²)
Hoofdtoegang tot de kerk. Wordt geflankeerd door twee deuren die rechtstreeks, zonder sas, toegang bieden tot het gebouw.
- Zijbeuk Oost (ca. 41,68m²)
Locatie van kleine kapel toegewijd aan de patroonheilige, een dubbele zijdeur en een ingewerkte biechtstoel. Stoelen voor gelovigen.
- Zijbeuk West (ca. 41,68m²)
Toegang tot doksaal, ingewerkte biechtstoel. Stoelen voor gelovigen.
- Middenbeuk (ca. 135,29m²)
Schip van de kerk. Middengang met aan weerszijden twee blokken stoelen voor gelovigen.
- Transept (ca. 57,58m²)
Centrale ruimte met zijaltaren en preekstoel.
- Koor (ca. 47,58m²)
Verhoogd en afgesloten van het schip door middel van communiebank. Altaar, hoogaltaar op tweede verhoog, toegangen tot sacristieën.
- Sacristie Oost (ca. 16,45m²)
Sacristie en berging
- Sacristie West (ca. 16,45m²)
Technische ruimte, sanitair, toegang tot kelder.

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water
- Verwarming op gas via luchtextractie
- Afgeregelde geluidsinstallatie

- Brandbeveiliging

Toegankelijkheid

De kapel is op zich moeilijk toegankelijk. Daarom werd een houten helling gelegd voor de linker toegangsdeur. Hierdoor is het schip van de kerk, mits assistentie, toegankelijk voor rolstoelpatiënten. Het koor van de kerk is enkel door middel van een tweetal treden te betreden.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

De Theresiakapel van Middelkerke is in essentie één grote rechthoekige ruimte. Er zijn geen kapellen of kruisbeuken die op een eenvoudige wijze kunnen worden afgesloten van de rest. Omwille van het beschermde karakter van het gebouw en het architecturale concept is compartimentering dan ook niet aan de orde.

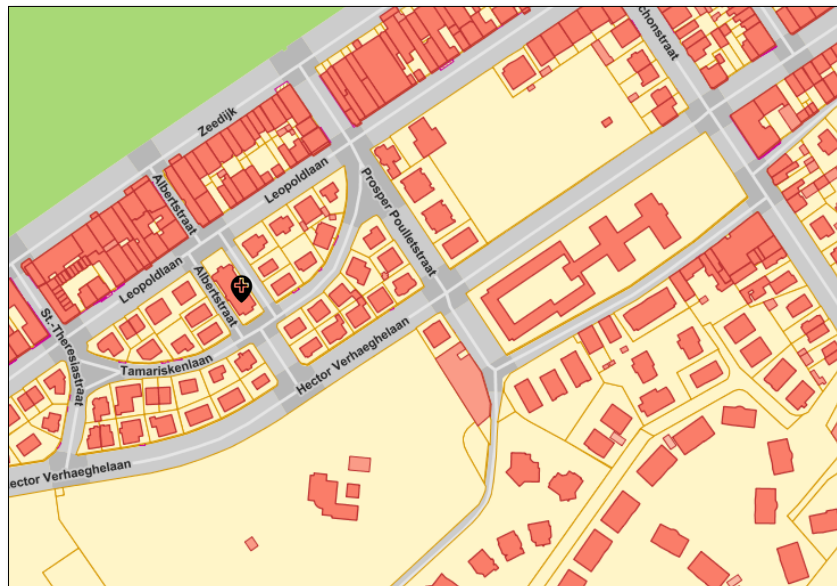
Bouwfysische toestand

De Sint-Theresiakapel werd in 2013-2014 volledig gerestaureerd. De bouwfysische toestand is derhalve goed. Er werd een overeenkomst afgesloten met Monumentenwacht West-Vlaanderen.

Geplande investeringen

Regulier onderhoud.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Zoals hierboven omschreven werd de Sint-Theresiakapel gebouwd in de jaren 1930 als centraal punt in een nieuwe verkaveling in de toeristische zone van de gemeente. De doelstelling was in eerste instantie om gelovigen te bedienen die hier op vakantie kwamen en zich niet wilden verplaatsen naar de hoofdkerk.

De kapel bevindt zich buiten het eigenlijke centrum van de badplaats maar wel langsheen de drukke Leopoldlaan. De buurt wordt gedomineerd door de aaneengesloten massieve zeedijkbebouwing. Verder moet worden gewezen op de kusttram die rijdt in de Leopoldlaan en de aanwezigheid van het rusthuis Haerlebout om de hoek. Het strand en de zeedijk bevinden zich op 75 meter van de kapel.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de Sint-Theresiakapel kunnen gelegenhedsvieringen worden georganiseerd. Daarnaast werd het gebouw ook ter beschikking gesteld van de Oekraïens Grieks-katholieke kerkgemeenschap in Middelkerke. Heel sporadisch wordt het gebouw ook voor andere activiteiten gebruikt, zoals in het kader van Open Monumentendag. De kapel is dagelijks geopend en krijgt gezien de ligging behoorlijk wat toeristen en recreanten over de vloer. Achteraan werd door het gemeentebestuur een paneel met historische informatie voorzien. De kapel is lid van Stichting Open Kerken.

2.3. Sint-Laurentiuskerk Westende

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Laurentius Westende

Geografische ligging

- Westendelaan 310, 8434 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Sint-Laurentius Westende

Eigenaar:

- Gemeentebestuur Middelkerke
- Kerkfabriek Sint-Laurentius Westende

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.3.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55120>

http://www.odis.be/lnk/OB_231

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden Westende en de Sint-Laurentiuskerk volledig van de kaart geveegd. De Oostendse architecten Charles Pil en Henri Carbon kregen de opdracht om een nieuwe kerk te bouwen. Ze ontwierpen een imposante hallenkerk in neogotische stijl. Ook de voormalige pastorie, ten westen van de kerk, is van hun hand. Beide werden opgetrokken in karakteristieke gele baksteen. De kerk die twee keer zo groot was dan zijn voorganger werd in gebruik genomen in 1922. De ontwerpers stonden ook in voor de vormgeving van het meubilair, zoals de preekstoel, de doopvont, de kerkmeesterstoel en de zijaltaren.

Om de toegankelijkheid te optimaliseren werd besloten om, tegen de conventie in, de toegang te oriënteren naar de Westendelaan en niet, zoals gebruikelijk, met het koor gericht naar het oosten.

Het interieur is onbepoetst wat het geheel een sobere en strakke uitstraling geeft. De spitsboogvormige scheibogen rusten op ronde zuilen met een achzijdige sokkel. De kerk heeft houten spitstongewelven voorzien van trekhaken en een weststoren met een vlakke zoldering.

Het meest in het oog springend interieurelement is het hoofdaltaar. Het blad rust op vier marmeren zuilen met koperen voet. Het tabernakel werd versierd met een vergulde koningskroon. Aan de achterzijde van dat geheel bevindt zich een ensemble brandglazen met de voorstelling van de zeven sacramenten, gemaakt in 1924 door het huis Desmet uit Brugge.

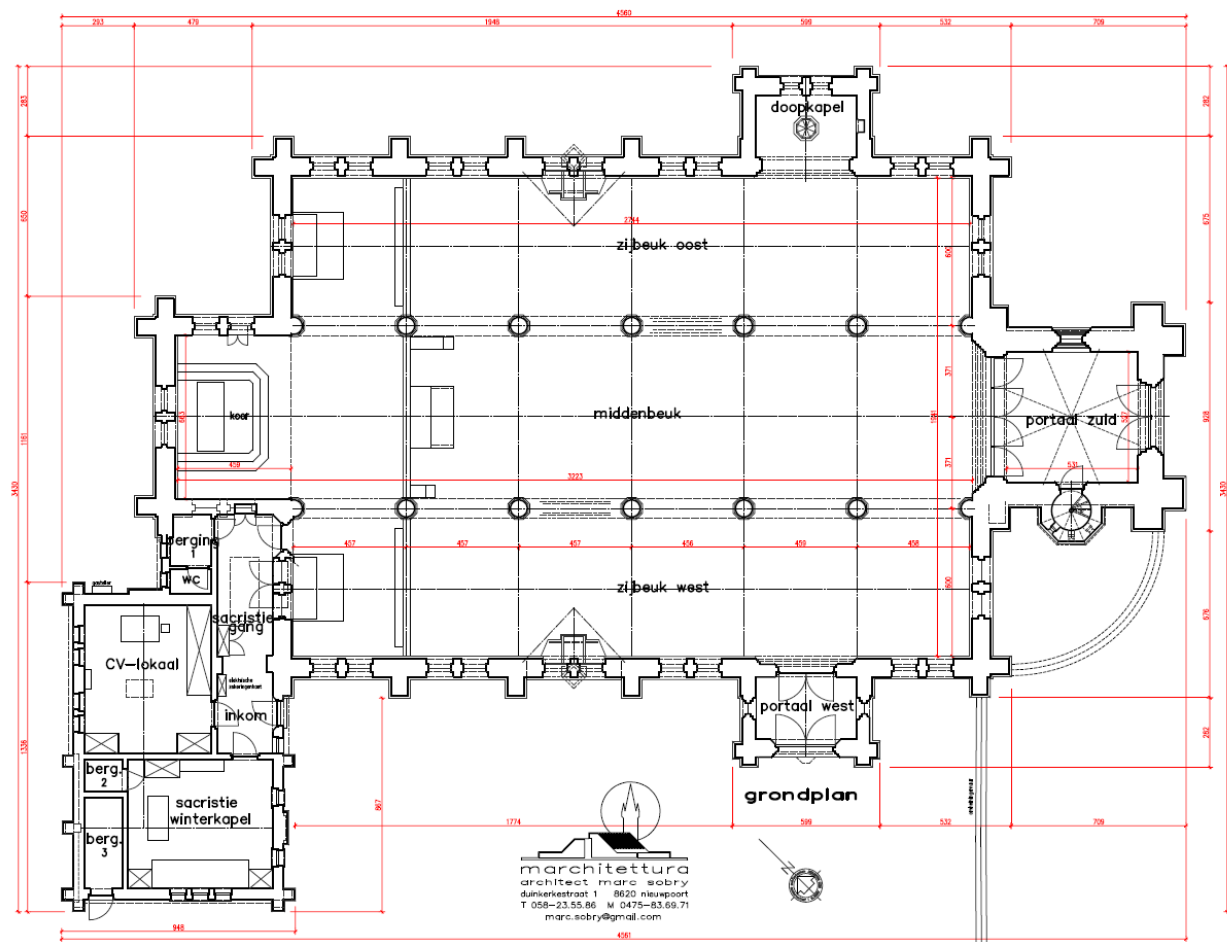
De doopvont is opgesteld in een kleine doopkapel die zich midden in de kerk aan de rechterzijde bevindt.

Voor de kerk werd een imposant oorlogsmonument geplaatst dat herinnert aan de oorlogsslachtoffers van 14-18. Links van de kerk staat nog een grafzerk, restant van het oud kerkhof, waarop duidelijk kogelinslagen uit 14-18 te zien zijn.

Klinkend erfgoed

- Orgel: bespeelbaar
- Klokken: 3. Laurentius, Heilig Hart (beide 1924 – Slegers-Causard) en Onze-Lieve-Vrouw (1956 – Marvana)
- Torenuurwerk: ja

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Ruimtes

- Portaal (ca. 28m²)
De hoofdtoegang tot de kerk bevindt zich onderaan de toren.
Boven het portaal is er een doksaal met het orgel.
- Middenbeuk (ca. 205m²)
Centraal gangpad met aan weerszijden stoelen voor de gelovigen.
Vooruitgeplaatst altaar en ambo's.
- Zijbeuk Oost (ca. 165m²)
Locatie van een biechtstoel, de doopkapel en zijaltaar toegewijd aan de Heilige Laurentius, patroonheilige van de kerk.
Stoelen.
- Zijbeuk West (ca. 165m²)
Zijportaal van de kerk, biechtstoel en zijaltaar toegewijd aan O.L.V.
Stoelen.
- Koor (ca. 30m²)
Plaats van het hoofdaltaar.

De Sint-Laurentiuskerk is de parochiekerk van Westende en bevindt zich in het centrum van het dorp. Recht tegenover de kerk bevindt zich het Arthur Meyneplein. Dit plein doet dienst als parking en als locatie voor allerhande evenementen.

Op enkele tientallen meter bevinden zich de twee basisscholen van Westende, de kinderopvang en het trefpunt De Kilt. Westendse verenigingen kunnen hier terecht voor kleinere activiteiten.

In de buurt zijn er bushaltes van De Lijn.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Elke week wordt er op zondag (9u30) een eucharistieviering gehouden in de Sint-Laurentiuskerk. Als parochiekerk wordt deze kerk ook gebruikt voor schoolvieringen, dopen, huwelijken en uitvaartplechtigheden. Jaarlijks wordt in deze kerk ook een Sint-Hubertusviering georganiseerd met dierenzegening. De kerk is lid van de Stichting Open Kerken en is dagelijks open voor passanten. In de kerk worden af en toe een tentoonstelling georganiseerd.

2.4. Onze-Lieve-Vrouw-Visitatiekerk Lombardsijde

2.4.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw Visitatiekerk Lombardsijde

Geografische ligging

- Dorpsplein 19, 8434 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Visitatie Lombardsijde

Eigenaar:

- Gemeentebestuur Middelkerke

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.4.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/54874>

http://www.odis.be/lnk/OB_226

De Eerste Wereldoorlog vernietigde Lombardsijde volledig. Ook van het 18de-eeuwse bedevaartskerkje bleef toen niets meer overeind. In de plaats kwam een neoromaanse

bakstenen kerk, ontworpen door de Oostendse architecten Henri Carbon en Charles Pil. Het interieur wordt gekenmerkt door de bakstenen muren in combinatie met bepleisterde tongewelven. De nieuwe kerk werd ingewijd door bisschop Lamiroy in oktober 1935.

De kerk van Lombardsijde is steeds een belangrijk bedevaartsoord geweest voor de ijslandvaarders en vissers uit de ruime regio. Zij kwamen er een behouden vaart afsmeaken. Ze richtten hun gebeden hiervoor tot het 16de-eeuwse houten gepolychromeerd beeld, 'Onze-Lieve-Vrouw van Lombardsijde' - 'Ster der Zee', dat ooit op het strand was aangespoeld. Wellicht was het beeld afkomstig van een schipbreuk.

De traditie vertelt hoe in 1596 vissers op het strand een Mariabeeld vonden, waarvoor in de duinen een kapel gebouwd werd. De vissers kwamen er voor hun afreis bescherming vragen aan Maria en dankten haar na een veilige thuiskomst. Wegens de grote volkstoeloop werd het beeld naar de parochiekerk overgebracht. Het aangespoelde beeld werd ook een symbool voor hoop op betere tijden, vermits Lombardsijde getuige was van de oorlog tussen Staatse (Nederlandse troepen) en Spaanse troepen (met o.a. de slag van Nieuwpoort in 1600 en het beleg van Oostende tussen 1600 en 1604). Uit dankbaarheid voor verkregen gunsten werd het beeld beladen met kostbare juwelen en gewaden. Er werden ook meerdere scheepsmodellen en zilveren ex-voto's geschonken. Slechts een klein deel van deze schat overleefde de oorlog. De wonderen die aan dit beeld worden toegeschreven, werden door glazenier Cor Westerduin in de glasramen verwerkt.

Rond de kerk ligt nog steeds een ommuurd kerkhof. In die muur bevinden zich nissen met de ommegang van Onze-Lieve-Vrouw der Zeven Weeën. De schilderijen in de staties zijn van de hand van Oostendenaar Raymond Pyson (1928-2016). Voor iedere afreis deden de vissers hier de omgang. Tijdens de plechtigheden droegen de Ijslandvaarders het Mariabeeld.

Op het kerkhof van Lombardsijde staat ook een groep van Keltisch geïnspireerde grafzerkjes voor de Vlaamse frontsoldaten uit de Eerste Wereldoorlog. Het ontwerp ervan kwam van Joe English (1882 – 1918), Brugse kunstschilder met Ierse roots.

Bij de sluiting van de O.-L.-V.-kerk van Leffinge werd het monumentale schilderij 'De hemelvaart van Maria', een kopie naar Rubens, naar deze kerk overgebracht.

Klinkend erfgoed

- Orgel: speelklaar.
- Klokken: 2, Joseph (1921 – Slegers-Causard) en Victor (?)
- Torenuurwerk: ja

- Sacristie (ca. 39,48 m²)
- Bijsacristie – berging (ca. 32m²)

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water
- Verwarming op aardgas via luchtextractie
- Geluidsinstallatie
- Brandbeveiliging

Toegankelijkheid

De toegang tot de kerk is onbelemmerd. Er is een hellend vlak voorzien voor rolstoelgebruikers.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

De mogelijkheden tot compartimentering zijn eerder beperkt. De zijbeuken zijn te smal om af te sluiten. Er kan eventueel worden gedacht aan het afsluiten van het schip van het transept.

Bouwfysische toestand

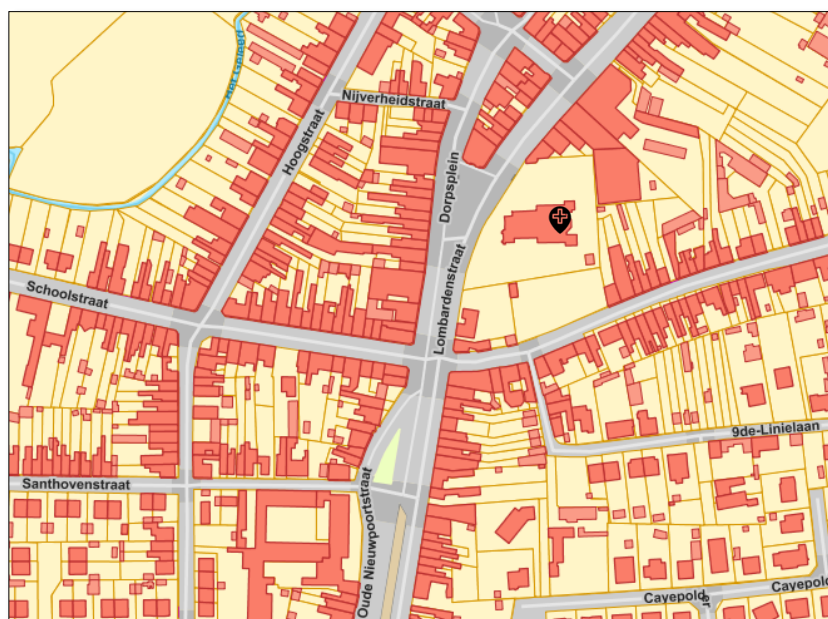
In het verleden zijn reeds belangrijke werken uitgevoerd. De bouwfysische toestand is dan ook goed.

Monumentenwacht West-Vlaanderen staat in voor de +/- tweejaarlijkse inspectie.

Geplande investeringen

Regulier onderhoud

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Onze-Lieve-Vrouw Visitatiekerk van Lombardsijde bevindt zich in het centrum van het dorp en is omringd door het kerkhof. De aangrenzende pastorie werd enige tijd geleden verkocht. Er is ook geen parochiecentrum. Er is een basisschool in de buurt. Er is parkeerplaats langsheen de straten of op het Dorpsplein. De kerk is vlot bereikbaar met het openbare vervoer. Lombardsijde is een levendig dorp met een aanbod van winkels en horecazaken. In de buurt is ook een groot jeugdlogies.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In Lombardsijde wordt wekelijks, op zaterdag om 17u, de mis gevierd. Uiteraard vinden er ook dopen, huwelijken en uitvaartplechtigheden plaats, alsook schoolvieringen. Daarnaast is de kerk cultuurhistorisch interessant omwille de historiek als bedevaartsoord gelinkt aan de visserij. Dat maakt dat de kerk geregeld ook op andere ogenblikken bezoekers over de vloer krijgt. De ruime openingsuren maken dit mogelijk. De kerk is lid van Open Kerken. Aan de kerk staan toeristische informatieborden. De kerk staat open voor passende socio-culturele activiteiten.

2.5. Onze-Lieve-Vrouwekerk Mannekensvere

2.5.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouwekerk Mannekensvere

Geografische ligging

- Brugsesteenweg 97, 8433 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Mannekensvere

Eigenaar:

- Gemeentebestuur Middelkerke

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.5.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/54890>

http://www.odis.be/lnk/OB_227

Mannekenvere werd als dorp gesticht door de Tempeliers in de 12de eeuw. Zij richtten een eerste kapel op nabij een reeds bestaand gehucht aan de IJzer. Het dorpje had tot 1860 een middeleeuwse kerk die toen werd vervangen door een nieuwe neogotische hallenkerk. De Eerste Wereldoorlog vernietigde die kerk echter volledig.

De wederopbouw, in 1922-1925, werd geleid door de Brugse architect Theo Raison.

Het gebouw is relatief klein en heeft een lage spits. De binnenruimte is ruimer dan wat het exterieur doet vermoeden.

Merkwaardig in deze kerk is het kerkmeubilair, vervaardigd in 1925 door de Kunstambachtenschool van de Benedictijnenabdij van Maredsous. De stijl wordt gekenmerkt door soberheid en rechtlijnigheid waardoor deze modern aandoet.

Het oude hoogaltaar is vervaardigd uit roze marmer. Het nieuwe altaar en de lezenaar werden vervaardigd uit delen van de communiebank en de preekstoel. Het altaar bevat motieven die verwijzen naar de eucharistie.

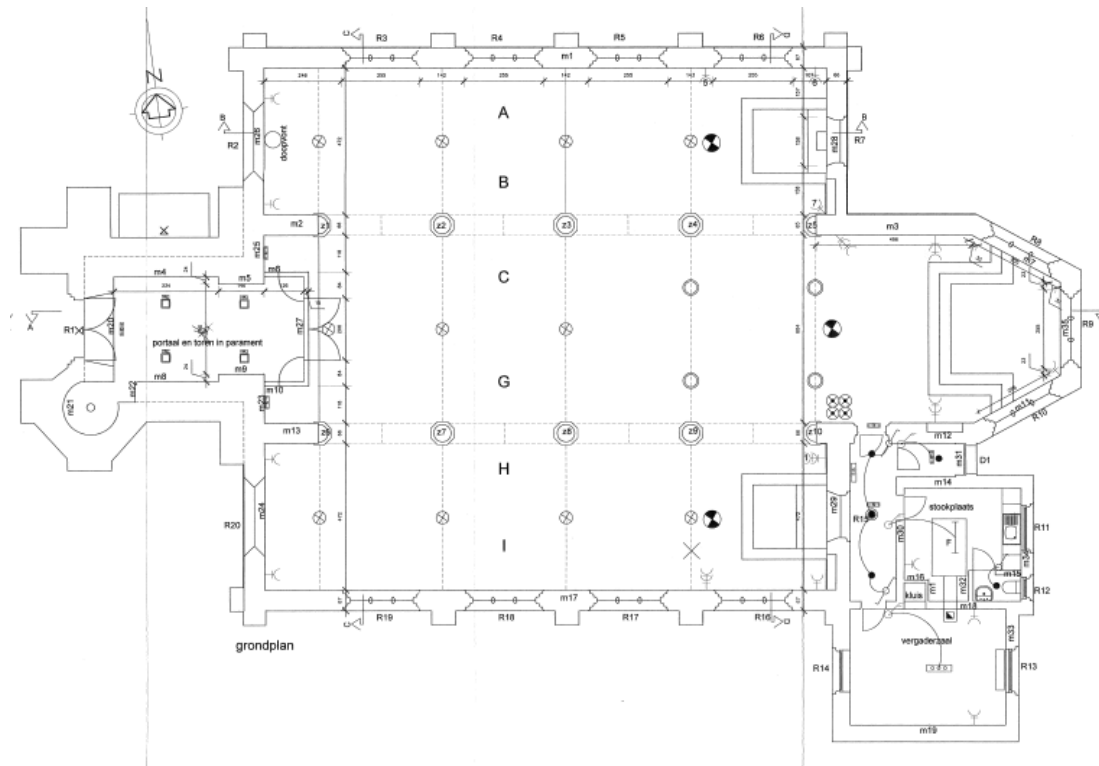
De centrale koorglasramen boven het hoofdaltaar stellen de patrones van de parochie voor: O.L. Vrouw ten Hemel opgenomen. Rechts zien we Idesbaldus (abt van de Ten Duinen abdij in Koksijde, 12e eeuw), Karel de Goede (graaf van Vlaanderen, 12e eeuw) en de H. Hubertus (bisschop van Luik, 7-8e eeuw), 2e patroon van de kerk. In de linkse glasramen zien we H. Barbara (martelares, patroon van de brandweer), streekheilige Godelieve van Gistel en H. Lutgardis.

Bij de kerkingang staat een roepsteen. Die werd tot voor de Eerste Wereldoorlog gebruikt om na de hoogmis berichten aan de bevolking mee te delen.

Klinkend erfgoed

- Harmonium: De kerk heeft een harmonium Jacob Alexandre. Hij was één van de top drie harmoniumbouwers in Frankrijk. Het instrument dateert wellicht uit de periode 1829 en 1851.
- Klokken: 2. Maria en Hubertus (beiden 1954 - gegoten door Vandenberg)
- Torenuurwerk: ja

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Ruimtes

- Portaal (ca. 20m²)
Toegang tot kerk en toren
- Zijkapel Noord (ca. 11m²)
Doopkapel. Afgesloten met hekwerk
- Zijkapel Zuid (ca. 11m²)
Kleine kapel met hedendaags tafelaltaar. Afgesloten met hekwerk
- Middenbeuk (ca. 108m²)
Middengang met aan weerszijden stoelen.
- Vooruitgeschoven altaar en spreekgestoelte.
- Zijbeuk Noord (ca. 85m²)
Beperkt aantal stoelen, koorbank, harmonium
Altaar toegewijd aan het Heilig Hart
- Zijbeuk Zuid (ca. 85m²)
Beperkt aantal stoelen, koorbank, orgel
Altaar toegewijd aan Sint-Hubertus
- Sacristie (ca. 21,5m²) met technische ruimte en sanitair (ca. 15m²)

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water
- Verwarming op mazout via luchtextractie
- Brandbeveiliging
- Afgeregelde geluidsinstallatie

Toegankelijkheid

De toegang tot de kerk is bij de gedeeltelijke heraanleg van het kerkhof geoptimaliseerd. Met uitzondering van het koor is de hele kerk vlot toegankelijk.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

De Onze-Lieve-Vrouwekerk van Mannekensvere is relatief klein en laag. Compartimentering is wellicht niet zinvol.

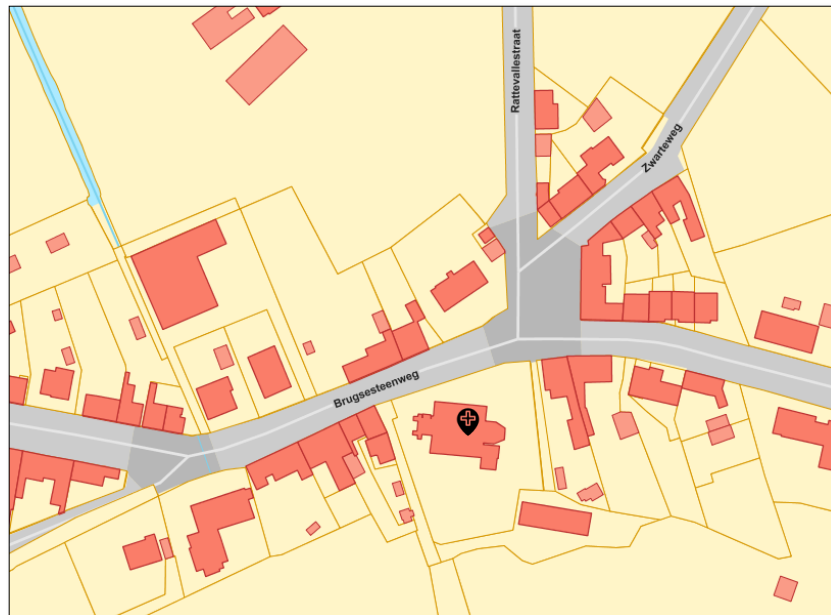
Bouwfysische toestand

Deze kerk werd volledig gerestaureerd. De bouwfysische toestand is heel goed. Wordt opgevolgd door Monumentenwacht West-Vlaanderen

Geplande investeringen

Regulier onderhoud

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Mannekensvere is een van de kleinere dorpjes van Middelkerke met een heel beperkt aantal inwoners. Behalve de kerk en het gemeenschapszaaltje zijn er weinig openbare voorzieningen. De Brugsesteenweg (N367) is een relatief drukke doorgangsweg. Het dorp is moeilijk te bereiken met het openbare vervoer. Enkel de flexbus komt ter plaatse maar moet

vooraf gereserveerd worden. In de buurt zijn er meer dan voldoende parkeerplaatsen, zoals op het Waternekkersplein.

Rondom de kerk bevindt zich nog steeds het kerkhof. De pastorie werd reeds lang geleden verkocht en is nu een particuliere woning. Op het plein bevindt zich een druk bezochte brasserie/restaurant.

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 2016 zijn er geen wekelijkse eucharistievieringen meer in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Mannekensvere. Het blijft wel nog steeds mogelijk om dopen, huwelijken en uitvaarten in de kerk te houden. Sporadisch vinden er andere activiteiten in de kerk plaats maar dit is eerder beperkt

De kerk is lid van de Stichting Open Kerken en krijgt tijdens de zomer en vakantieperiodes dagelijks volk over de vloer. Het zijn vooral fietsers die er even binnenlopen.

2.6. Onze-Lieve-Vrouwekerk Schore

2.6.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouwekerk Schore

Geografische ligging

- Brugsesteenweg 97, 8433 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Schore

Eigenaar:

- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Schore

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.6.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55070>

http://www.odis.be/lnk/OB_228

Schore heeft enorm geleden onder de Eerste Wereldoorlog. Ook de kerk werd volledig vernield, zo werd de toren ondermijnd en opgeblazen door terugtrekkende Belgische troepen. Wat overeind bleef werd tijdens de oorlog herhaaldelijk gebombardeerd. In 1922 werd de kerk heropgebouwd naar ontwerp van de Brugse architect Theo Raison.

De kerk is gelegen te midden van het kerkhof, dat van de straat gescheiden is door een bakstenen muurtje onder ezelsrug. Achteraan de kerk is tegen de muur een eenvoudig Mariakapelletje gebouwd.

De massieve vierkante westtoren staat als een baken in het landschap. De vier hoeken van de toren worden bekroond met bakstenen pinakels.

In 1996 zorgde een grote brand voor veel schade. Toen alles was geblust, stonden enkel nog de buitenmuren overeind. Alle kunstschaten en schilderijen bleven in de brand, behalve het zwartgeblakerde beeld van de H. Blasius en een gedeukte torenklok. Beide kregen een plaats in de herstelde kerk. Nog in hetzelfde jaar werden de herstellingswerken aangevat.

Tien jaar na die verwoestende brand werd de kerk op 3 september 2006 opnieuw geopend.

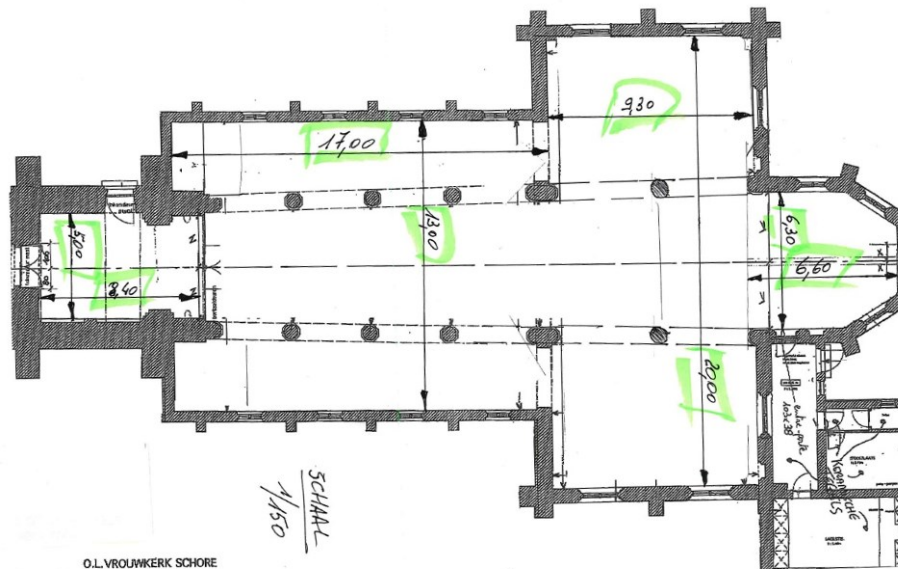
De glasramen aan weerszijden beelden de staties van de kruisweg uit. De oorspronkelijke ramen uit 1925 werden vernield in de brand. Vandaag hangen er kopieën, met naamvermelding van de sponsors.

Vooraan in de kerk hangen 24 educatieve schoolplaten die de gewijde geschiedenis vertellen. De tekeningen dateren uit de jaren 1930 en zijn van de Kortrijkse kunstenaar Jos Speybrouck (1891-1956) die actief was als schilder, tekenaar, illustrator en ontwerper van kostuums rond hoofdzakelijk religieuze thema's. De platen werden meegebracht door pater René uit Schore die ze gebruikte tijdens missiewerk in Afrika.

Klinkend erfgoed

- Orgel: koororgel, geen groot orgel.
- Klokken: 2, nieuw gegoten grote klok Blasius 2006 (Eijsbouts), in combinatie met een kleinere klok die werd gerecupereerd uit een andere kerk.
- Torenuurwerk: ja

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Ruimtes

- Portaal (ca. 42m²)
Onderaan de toren, geeft toegang tot de kerk.
- Middenbeuk (ca. 107m²)
Gangpad met aan weerszijden rijen stoelen.
- Zijbeuk Noord (ca. 48,5m²)
Stoelen voor bezoekers.
- Zijbeuk Zuid (ca. 48,5m²)
Stoelen voor bezoekers.
Kerkklok als aandenken aan brand.
- Transept (ca. 186m²)
Collectie heiligenbeelden op sokkels
Koororgel
Biechtstoel
Twee houten zijaltaren.
- Koor (ca. 7,5m²)
Vooruitgeschoven stenen altaar
Hoogaltaar
- Sacristie (ca. 11,5m²) met technische ruimte en sanitair (ca. 12,5m²)

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water
- Vloerverwarming op aardgas

- Brandbeveiliging
- Geluidsinstallatie

Toegankelijkheid

De Onze-Lieve-Vrouwekerk van Schore is toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Er is evenwel een trede om het koor te kunnen betreden.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

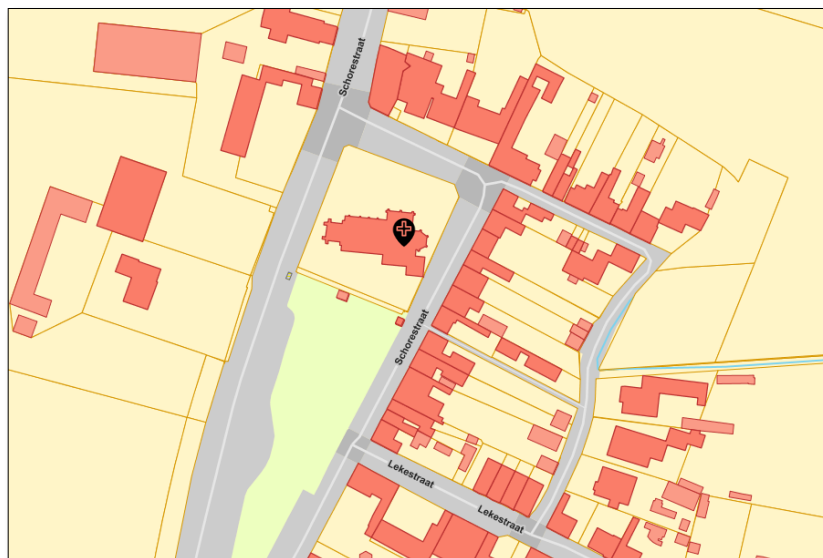
De O.L.V.-kerk van Schore is niet zo groot waardoor een opdeling niet evident is. Indien noodzakelijk kan overwogen worden om de benedenkerk af te sluiten van het transept en het koor.

Bouwfysische toestand

Deze kerk werd in 2006 na de brand volledig gerestaureerd. De bouwfysische toestand is heel goed.

Monumentenwacht West-Vlaanderen inspecteert de kerk geregeld.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Schore is een heel ruraal en klein dorp langsheen de IJzer. De Onze-Lieve-Vrouwekerk met haar massieve hoge toren, is van ver in het landschap te zien, het is een echt baken. Opvallend aan Schore is dat de kerk gelegen is aan wat het best kan worden omschreven als een dorpskouter. Deze grasvlakte geeft het dorp een heel open karakter waardoor de architectuur van de kerk nog beter tot zijn recht komt. De kerk is voorzien van een ommuurd kerkhof. Enkele jaren geleden werd het hele centrum opnieuw ingericht zodat Schore nu een bijzonder attractief geheel vormt. Er is meer dan voldoende parkeerplaats in de buurt. Op een boogscheut afstand van de kerk bevindt zich zaal Scora, het gemeenschapscentrum. Het openbaar vervoer is beperkt tot de flexbus. In het dorp zijn er nog enkele horecazaken aanwezig.

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn geen wekelijkse eucharistievieringen meer in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Schore. Het blijft wel nog steeds mogelijk om dopen, huwelijken en uitvaarten in de kerk te houden. Sporadisch vinden er andere activiteiten in de kerk plaats maar dit is eerder beperkt. De kerk van Schore is een mooie sobere dorpskerk die echter door de grote brand, jammer genoeg, veel van haar patrimonium is verloren. Dit betekent echter niet dat deze kerk oninteressant zou zijn geworden voor toeristen en recreanten, integendeel. Recent kreeg het indrukwekkende werk 'Petrus en Paulus', een monumentale installatie van de kunstenaar Koen Van Loocke, een permanente plaats in de kerk.

De kerk is dan ook lid van de Stichting Open Kerken.

2.7. Sint-Niklaaskerk Slijpe

2.7.1. Identificatie

Naam: Sint-Niklaas Slijpe

Geografische ligging

- Diksmuidestraat z/n, 8433 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Sint-Niklaas Slijpe

Eigenaar:

- Gemeentebestuur Middelkerke

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.7.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55086>

http://www.odis.be/lnk/OB_230

De eerste kapel in Slijpe, toen nog Arleboudskapelle, dateert van rond 1100. Sindsdien is er steeds een bidplaats geweest. In 1137 kwam de kerk eerst onder het patroonschap van de tempeliers en vanaf 1313 tot 1789 onder dat van de hospitaalridders (Orde van Malta). Van deze laatsten werden enkelen binnenin de kerk begraven.

De kerk werd verschillende keren zwaar geteisterd. De Beeldenstorm trok in 1566 een spoor van vernieling. Na de felle brand van 1822 werd de kerk met één derde verkleind en helemaal heringericht als een driebeukige, neogotische hallenkerk met vieringtoren.

De huidige parochiekerk werd, na de verwoesting tijdens de Eerste Wereldoorlog, in 1919 hersteld naar plannen van de Brugse architect Theo Raison. De verschillende kleuren van de gevelstenen maken duidelijk hoe gehavend dit gebouw uit de strijd kwam.

Het kerkgebouw met daarrond het kerkhof is van de straat afgescheiden door de kerkhofmuur en leilinden. Het gebruik van linden bij kerken en kerkhoven, maar ook bij boerderijen, gaat terug op prehistorische gebruiken en zou bescherming bieden tegen het Kwade. In het midden van de 19de eeuw werd het kerkhof verkleind om plaats te maken voor de verbreding van de straat. In het begin van de 21ste eeuw werd de kerk grondig gerestaureerd. Het interieur werd versoerd en er werden door de Brugse graficus en kunstenaar Arno Brys twee monumentale muurschilderingen aangebracht, in combinatie met een reeks van 15 glas-in-loodpanelen in de vensters, waarin de geschiedenis van de Tempeliers en Hospitaalridders centraal staat.

Andere interessante elementen zijn de brandglasramen, waaronder 'De gemeenschap van de Heiligen' in het hoogkoor met een voorstelling van een eucharistieviering volgens de Tridentijnse ritus, de 17de-eeuwse doopvont, de Lourdesgrot (1890) in het westelijke transept en enkele historische grafplaten. Een schilderij van de hand van Modest Huys, in bruikleen van de gemeente, toont de ruïnes van de kerk na de Eerste Wereldoorlog.

Klinkend erfgoed

- Orgel: koororgel in zijbeuk Oost.
- Klokken: 3, Sint-Niklaas (1824, Dumery), Maria en Godelieve (1957, Michiels)
- Torenuurwerk: ja

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water en mogelijkheid tot telefoon/internetverbinding
- Verwarming op mazout via luchtextractie
- Geluidsinstallatie
- Brandbeveiliging

Toegankelijkheid

De benedenkerk is toegankelijk voor mensen met beperkte mobiliteit. Voor koor, sacristie en bergingen dient een trede te worden genomen.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

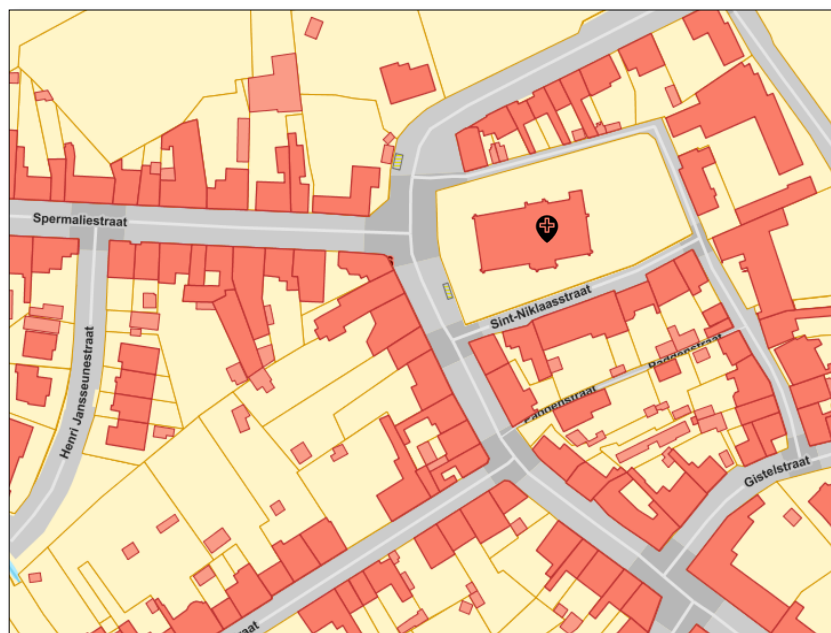
Gezien de investeringen in de muurschilderingen is het compartimenteren van de ruimte niet aangewezen. Dit zou het zicht op de kunstwerken belemmeren.

Bouwfysische toestand

De kerk werd volledig gerestaureerd en bevindt zich in heel goede bouwfysische toestand.

Er is een overeenkomst met Monumentenwacht West-Vlaanderen.

2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Slijpe bevindt zich geografisch in het centrum van de gemeente en langs een drukke afrit van de E40, door de aanleg van een omleidingsweg is dorp is veel rustiger en veiliger geworden. Slijpe beschikt over twee kleinere basisscholen. Er is een gemeenschapszaal 'Ter Zelte', een

buitenschoolse kinderopvang en een horecazaak in het voormalige gemeentehuis. Er is eveneens een reguliere buslijn van De Lijn.

De kerk zelf is omringd door een ommuurd kerkhof. Er is geen parochiecentrum en de pastorieën werden al lang geleden verkocht. Parkeerplaatsen voor de kerk zijn beperkt maar een ruime parking is ter beschikking om de hoek op het plein achter zaal Ter Zelte.

2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds begin 2020 zijn er geen wekelijkse vieringen meer in de Sint-Niklaaskerk. Dopen, huwen en het houden van uitvaartplechtigheden blijven nog steeds. De kerk is op lokaal niveau van groot cultuurhistorisch en toeristisch belang. Sinds ettelijke jaren werken de kerkfabriek en het gemeentebestuur samen om deze kerk, en de geschiedenis die er aan vasthangt, verder te ontsluiten. De geschiedenis van de tempeliers en de hospitaalridders spreekt velen immers tot de verbeelding, in het landschap is hier echter weinig van te merken. Recreanten kunnen in deze kerk terecht op om een artistieke wijze met deze ridderordes kennis te maken. De kerk is lid van de Stichting Open Kerken. De kerk staat open voor passende socio-culturele activiteiten.

2.8. Sint-Gulielmuskerk Wilskerke

2.8.1. Identificatie

Naam: Sint-Gulielmus Wilskerke

Geografische ligging

- Fleriskotstraat 33, 8431 Middelkerke
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Oostende - Blankenberge
- Parochie: Sint-Gulielmus Wilskerke

Eigenaar:

- Gemeentebestuur Middelkerke

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed

2.8.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55245>

http://www.odis.be/lnk/OB_2182

De Sint-Gulielmuskerk van Wilskerke is een van de kleinste gebedshuizen van Middelkerke. Het huidige gebouw werd, met uitzondering van de toren, heropgebouwd na de verwoestingen van de Eerste Wereldoorlog. Het was de Brugse architect Théo Raison die hiervoor de plannen tekende in 1920. Hij baseerde zich op het werk van Pierre Buyck, de provinciale bouwmeester, die in 1859 de bouw begeleidde van de toenmalige kerk. De huidige toren, die een nog oudere kern heeft, werd eveneens door Pierre Buyck gerestaureerd in de periode 1875-1880.

Sint-Gulielmus is een neogotische basilicale kerk met een driebeukig schip en een voorgeplaatste westtoren. De muren van de toren zijn voornamelijk opgetrokken in rode baksteen, de rest van de kerk in gele. Rondom de kerk bevindt zich het kerkhof dat evenwel met ingang van 01/01/2022 gesloten werd. Nieuwe begravingen, bijzettingen of asverstrooiingen zijn niet meer mogelijk. Opvallend aan het exterieur is het 18de-eeuwse houten Christusbeeld dat onder een afdak aan de toren hangt. Bij de restauratie van de kerk werd de Lourdesgrot, die tegen de buitengevel van het koor stond, weggenomen. Aan de zijmuur van de kerk hangt de grafplaat van Edouard-Jozef Vuylsteke. Ook in het portaal hangen twee oude grafplaten, een derde is ingewerkt in de dorpel van de kerk. Het interieur werd enkele jaren geleden opnieuw geschilderd. Er werd gekozen voor lichtgele muren met lichtblauwe accenten in combinatie met witte plafonds. Het kruisribgewelf werd in een donkerder blauw geaccentueerd. Op enkele plaatsen werden de oude beschilderingen vrijgelegd en geconserveerd zodat deze nu zichtbaar zijn voor bezoekers.

In de kerk valt onmiddellijk een imposante neogotische preekstoel op, in combinatie met altaren en biechtstoel in dezelfde stijl. Een 18de-eeuwse communiebank wordt thans gebruikt als altaarantependium.

Op de mooie glasramen boven het hoofdaltaar zien we de heiligen Donatus, Stefanus en Willem. In het retabel voor het altaar vinden we drie taferelen: de aanbidding van het kruis door de 'ongelovige' Thomas, de kruisiging van Jezus in het bijzijn van Maria en Johannes en de legende van Sint-Antonius die een ezel doet knielen om een ongelovige ketter te overtuigen.

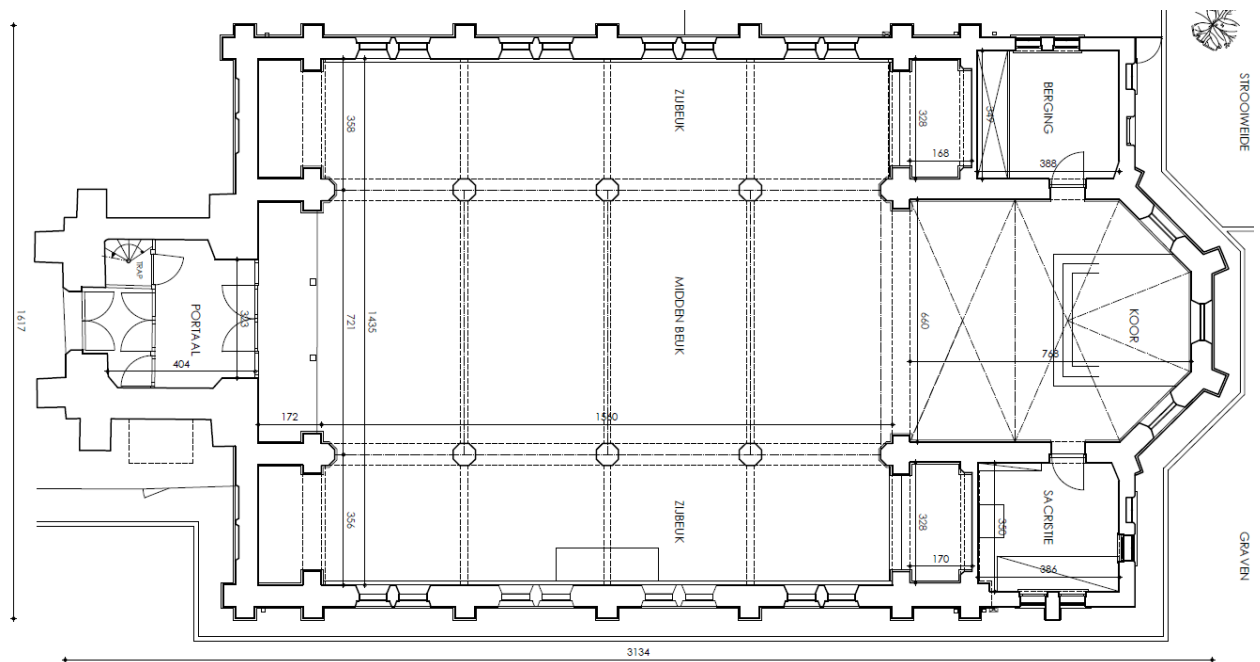
Aan de zijmuren zien we nog een opmerkelijke kruisweg in veertien taferelen, hier fraai vormgegeven in bas-reliëf van witte kalk.

Aan het pad dat leidt naar de kerk staat het beeld van Fleris; een verwijzing naar de legende de 'duivelse' boerenknecht van de Fleriskothoeve die de omstreken in rep en roer zetten. De legende vindt zijn oorsprong in de godsdienststroebelen van de 16de eeuw.

Klinkend erfgoed

- Orgel: op doksaal, bespeelbaar.
- Klokken: 2
- Torenuurwerk: neen

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Ruimtes

- Portaal (ca. 13m²)
Toegang tot de kerk, trap naar toren
- Middenbeuk (ca. 123m²)
Doksaal met orgel
Middenpad met aan weerszijden stoelen voor de bezoekers
Preekstoel
- Zijbeuk Noord (ca. 66,5m²)
Doopkapel achteraan, biechtstoel, zijaltaar, kruisweg
- Zijbeuk Zuid (ca. 67m²)
Mariakapel achteraan, biechtstoel, zijaltaar, kruisweg
- Koor (ca. 47m²)
Tafelaltaar, koorbanken, hoogaltaar
- Berging (ca. 13,5m²)
- Sacristie (ca. 13,5m²) (er is geen toilet in de kerk, wel in het parochiezaaltje naast de deur)

Technieken

- Nutsvoorzieningen: elektriciteit, water en telefoon/internetverbinding
- Verwarming op gas via luchtextractie
- Brandbeveiliging
- Afgeregelde geluidsinstallatie

Toegankelijkheid

De benedenkerk is toegankelijk voor mensen met beperkte mobiliteit. Voor koor, sacristie en bergingen dient een trede te worden genomen.

Mogelijkheden tot compartimentering of tot uitbreiding

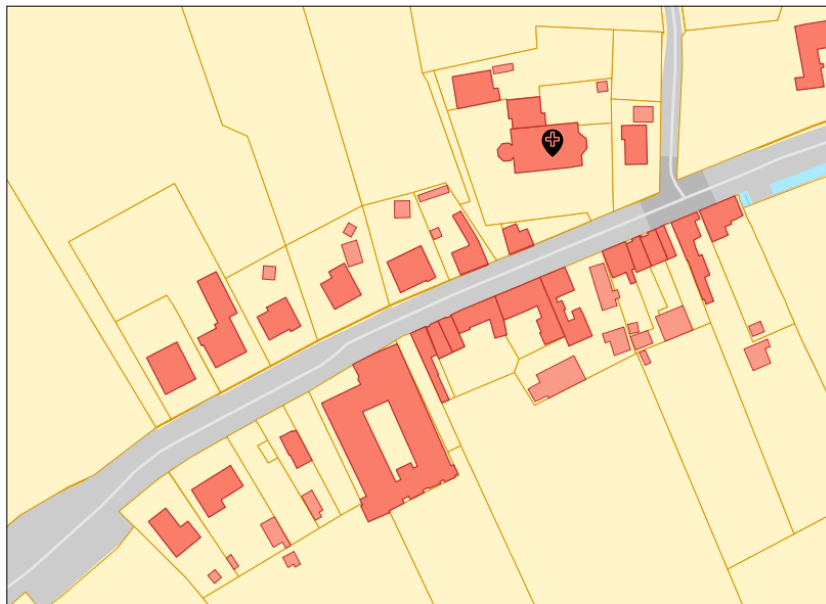
De beschikbare ruimte is eerder beperkt. Compartimentering lijkt hier niet zinvol.

Bouwfysische toestand

De Sint-Gulielmuskerk is volledig gerestaureerd. Bouwfysische toestand is zeer goed.

Er is een overeenkomst met Monumentenwacht West-Vlaanderen.

2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Met uitzondering van de bewoning langsheen de Spermaliestraat die in principe deel uitmaakt van Wilskerke maar de facto aansluit bij Middelkerke, is Wilskerke het kleinste dorp van de gemeente. Aansluitend bij de kerk is er een gemeenschapszaaltje dat sporadisch wordt gebruikt, een basketbalpleintje en een parking. In de buurt bevindt zich het RVT Tara. Het openbaar vervoer is beperkt. Wilskerke wordt enkel bediend door een belbus. De voormalige pastorie werd verkocht en omgevormd tot vakantiewoning.

2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 2016 zijn er geen wekelijkse eucharistievieringen meer in de Sint-Gulielmuskerk van Wilskerke. Het blijft wel nog steeds mogelijk om dopen, huwelijken en uitvaarten in de kerk te houden. Culturele activiteiten zijn mogelijk.

Op dit ogenblik wordt onderzocht of deze kerk een nevenbestemming kan krijgen als permanent 'historisch bezoekerscentrum' rondom de geschiedenis van Testerep.

De kerk is mooi gerestaureerd en heeft opvallend neogotisch meubilair. Is daardoor ook het bezoeken waard. De kerk is lid van de Stichting Open kerken.

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Visie uitgeschreven in het pastoraal plan

In elke deelgemeente van de gemeente Middelkerke staat er minstens één kerk. Zoals overal in Vlaanderen is het kerkgebouw in elk van de dorpen een vaste waarde, mede dankzij de religieuze activiteiten die mensen met elkaar verbinden, de architectuur en het religieus erfgoed. Voor heel veel inwoners is de kerk een gebouw waar men binnenloopt om er in stilte te vertoeven of een kaars te ontsteken. Bij de scharniermomenten van het leven viert men er het doopsel, de eerste communie, het vormsel, een huwelijk of relatiezegen en op het einde van het leven de uitvaart.

Een kleinere groep van gelovigen houdt er aan om wekelijks de eucharistie te vieren in de kerken die door het team van de pastorale eenheid werden aangeduid voor de weekendliturgie. Naast de inwoners van het dorp sluiten ook heel regelmatig toeristen aan. Tijdens de vakantie maken sommigen graag tijd om aan te sluiten bij een lokale geloofsgemeenschap voor de weekendviering. Langs verschillende kanalen worden positieve berichten ontvangen over de open en gastvrije kerkgemeenschap.

Het team van de pastorale eenheid wil dan ook in komende jaren verder werk maken van een toegankelijke toerismepastoraal met aandacht voor de historiek, architectuur en het religieus erfgoed van elke kerk. De fietsroute 'Toeren Tussen Torens' met de bijhorende brochure (2022-2023) was een eerste aanzet. Naar aanleiding van het initiatief 'Open Kerken' werd een tweede brochure aan toegevoegd met als focus de glasramen-in-lood (2024). In de Sint-Willibrorduskerk werden de biechtstoelen omgevormd tot expositieruimten voor het kostbaar religieus erfgoed uit de verschillende kerken (2024). Daarnaast wordt ook de mogelijkheid geboden aan de gemeentelijke cultuurdienst om in een kerk erfgoed- en cultuurprojecten vorm te geven (valorisatie). Het team van de pastorale eenheid staat open voor een goede samenwerking met deze dienst.

In samenwerking met de kerkfabriek en het gemeentebestuur

De kerkfabrieken zijn een belangrijke schakel om de kerken open en toegankelijk te maken voor iedereen. Samen met het team van de pastorale eenheid denken zij mee na over mogelijk nieuwe projecten. Daarnaast zijn ze belast met de dagelijkse zorg voor het gebouw. Ze zorgen ervoor dat de kerk open is en dat alles goed is onderhouden. Dankzij hun vrijwillige inzet wordt het patrimonium met kennis van zaken beheerd. Het toegekende exploitatie- en investeringsbudget van de gemeentelijke overheid stelt hen in de mogelijkheid om al het nodige te doen om de vooropgestelde doelstellingen in het meerjarenplan te realiseren.

Een complexe zoektocht

Hoe hard iedereen ook zijn best doet om het patrimonium in stand te houden, het team van de pastorale eenheid is er zich van bewust dat omwille van de gewijzigde kerksituatie bepaalde kerken mogelijks op termijn een andere bestemming zullen krijgen. Na het onttrekken van de O.L.Vrouwekerk in Leffinge, de Sint-Pieterskerk in Sint-Pieters-Kapelle en de Sint-Theresiakapel en

het Cenakel in Westende-Bad aan de eredienst, moet verder onderzocht worden welke andere kerken eventueel in aanmerking kunnen komen voor een herbestemming. Het team van de pastorale eenheid en het centraal kerkbestuur denken na over het intensifiëren van het gebruik of zelfs over een mogelijke neven- of herbestemming van de kerk. Mocht het gemeentebestuur hiervoor een participatietraject willen opstarten met experts, dan zal constructief meegewerkt worden. De ervaring leert echter dat het niet vanzelfsprekend is om een duurzame en financieel haalbare herbestemming te realiseren. Het blijft een complexe zoektocht.

Actuele situatie

In de voorbije 6 jaar heeft het team van de pastorale eenheid, in samenspraak met de betrokken kerkfabrieken en het gemeentebestuur, stappen gezet in een vermindering van het aantal kerkgebouwen voor de Rooms-katholieke eredienst zodat aan de vrijgekomen gebouwen een herbestemming gegeven kon worden.

Op vandaag worden de verschillende kerken als volgt gebruikt:

Deelgemeente	Kerk	Toekomstvisie
Middelkerke	Sint-Willibrorduskerk	Eredienst en valorisatie
Middelkerke	Sint-Theresiakapel	Eredienst en valorisatie Gedeeltelijk gebruik door Oekraïens Grieks-katholieke kerk
Westende	Sint-Laurentiuskerk	Eredienst en valorisatie
Lombardsijde	Kerk O.L.Vrouw Bezoeking	Eredienst en valorisatie
Mannekensvere	O.-L.-V.-kerk	Eredienst en valorisatie
Schore	O.-L.-V.-kerk	Eredienst en valorisatie
Slijpe	Sint-Niklaaskerk	Eredienst en valorisatie
Wilskerke	Sint-Gulielmuskerk	Eredienst en valorisatie

Toekomstperspectief

De plannen om de Sint-Willibrorduskerk te compartimenteren in een liturgische ruimte en een multifunctionele ontmoetingsruimte en deze aan te passen aan de hedendaagse normen qua brandveiligheid, isolatie, verwarming en ventilatie worden in de komende jaren uitgevoerd. De financiering gebeurt deels vanuit de kerkfabriek (voor de herinrichting van de ontmoetingsruimte) en het gemeentebestuur (voor de herinrichting van de liturgische ruimte). De moderne brandgeschilderde ramen van de glaskunstenaar Kim en Joong (Zuid-Korea) zullen aan de heringerichte kerk een buitengewoon mooi en uitnodigend karakter geven. Gelet op het feit dat de

Sint-Willibrorduskerk voor de pastorale eenheid de hoofdkerk is, wordt alles in het werk gesteld om deze kerk verder te moderniseren en toegankelijk te maken voor een breed publiek.

Wat de andere kerken betreft, moet worden nagegaan of bepaalde kerken een herbestemming kunnen krijgen. Hiervoor moet de nodige tijd genomen worden. De denkoefening is te complex om er snel over te gaan. Er moet immers met veel rekening gehouden worden. Indien gewenst kan er een participatietraject opgestart worden om tot een degelijk voorstel te komen.

Besluit

In afwachting van mogelijke nieuwe beslissingen wordt voorgesteld om de actuele situatie te bestendigen voor minstens de komende zes jaar.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Evolutie geen revolutie

In de kerken waarin geen weekendvieringen plaatsvinden, kan de plaatselijke geloofsgemeenschap de kerk gebruiken voor gebed en bezinning, voor het houden van een uitvaart en voor het vieren van een huwelijk, jubileum en doopsel. De kerk kan men ook gebruiken voor andere pastorale activiteiten, bijvoorbeeld op het terrein van de catechese of de diaconie. Alle kerken staan open voor vormen van valorisatie.

Zoals reeds herhaaldelijk op gewezen, spelen deze kerken een belangrijke rol in het toeristische en recreatieve beleid van het gemeentebestuur, meer specifiek in het ontsluiten van het hinterland van de gemeente voor fietsers en wandelaars. Onder impuls van het gemeentebestuur zijn de meeste kerken reeds enkele jaren geleden lid geworden van de Stichting Open Kerken. Dit betekent dat deze kerkgebouwen zeer geregeld open staan voor toeristen/bezoekers/passanten en dat er bijvoorbeeld op Open Kerkendag activiteiten worden georganiseerd. Het gemeentebestuur promoot dit ook actief. Aan of in de meeste kerken staan borden met toeristisch en historische informatie. Daarnaast neemt het gemeentebestuur ook zelf geregeld het initiatief om, in overleg met de kerkelijke overheid, socio-culturele activiteiten, tentoonstelling of concerten te organiseren in de kerken.

Kerken zoveel mogelijk open

Het gemeentebestuur kan rekenen op de vrijwilligers van, of verbonden aan, de kerkfabrieken en parochies om deze kerken te openen voor het ruime publiek, ze aantrekkelijk te maken en een oogje in het zeil te houden. Het gemeentebestuur is er dan ook geen voorstander van om, zolang deze vrijwilligers er zich over ontfermen, kerken aan de eredienst te onttrekken en te sluiten zonder te weten of en, zo ja, welke alternatieve invullingen er kunnen zijn, ook al zijn er geen wekelijkse vieringen meer. Aan een gesloten, leegstaande kerk heeft niemand een boodschap.

Vinger aan de pols en constructief overleg

De omstandigheden kunnen vlug evolueren: uitdagingen maar ook opportuniteiten dienen zich aan... Daarom is het van belang om (het gebruik van) de kerkgebouwen van nabij op te volgen binnen de pastorale eenheid en het centrale kerkbestuur. Jaarlijks wordt het gebruik van de kerken geëvalueerd en wordt er, tijdens het gebruikelijke overleg, over gerapporteerd naar het gemeentebestuur. De opties die in dit kerkenbeleidsplan naar voor werden geschoven kunnen desnoods worden aangepast. Neven- en herbestemming van bepaalde kerken behoort daarbij tot mogelijkheden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.